

Jane
Austenová

Catherine
Austenová
Hubbacková

Mladší sestra

Díl III.

Vydavatelství
ČAS

Jane Austenová
Catherine Austenová Hubbacková

Mladší sestra

Díl III.

Jane Austenová
Catherine Austenová Hubbacková

Mladší sestra

Díl III.

Přeložila Jana Velvarská

Věnováno památce mé tety Jane Austenové.

Toto dílo jí věnuje autorka, která se s Jane Austenovou vzhledem ke svému věku nemohla osobně setkat, avšak od dětství ji učili ctít její vlastnosti a obdivovat její nadání.

*Catherine Austenová Hubbacková
Aberystwith, únor 1850*

Translation © Jana Velvarská, 2014
Editor © Josef Pepson Snětivý, 2014
Postface © Josef Pepson Snětivý, 2014

Cover & Layout © Nakladatelství ČAS, Alena Laňková, 2014

© Nakladatelství ČAS, www.nakladatelstvicas.cz, 2014

ISBN 978-80-7475-069-4

KAPITOLA I.

Minulo odpoledne a Margaret, přecházejíc od okna k oknu, stále vyhlížela bryčku Toma Musgrovea. Zvolna se jí zmocňoval pro ni nový pocit, jakési pevné přesvědčení, že se mu dozajista přihodilo něco strašného. Březen se již chýlil ke konci a prodlužující se dny skýtaly dostatek času na večeři při denním světle, po níž se mohli potěšit zvolna padajícím soumrakem. S blížícím se večerem její znepokojení a soužení sílily. Když však po notné chvíli konečně zahlédla bryčku, jak ve velkém chvatu zastavuje u dveří, byly její obavy vmžiku pryč. Vzápětí kdosi dlouze a hlomozně zabušil na domovní dveře, načež se v přilehlých oknech obratem zjevilo nejméně dvacet hlav.

Margaret se sesunula do lenošky a téměř neslyšně pronesla:

„Je zde... Mé srdce mi říká, že je zde. Budte mi oporou, mé drahé sestry, ach, budte mi oporou v této těžké hodině.“

Než však kdokoliv stihl odpovědět, zazněly již na schodech jeho kroky a Margaret se vzpamatovala stejně rychle, jako se jí předtím podlomila kolena. Rozletěla se ke dveřím, odhodlaná mu při nejmenším náznaku opětování svých citů padnout do náručí. Její objetí však zřejmě nebylo tím, oč právě stál. Jen k ní netečně vztáhl ruku a dotázal se, jak se jí daří. Aniž čekal na odpověď, otočil se vzápětí k ostatním dámám a stejnou poklonu složil i jim. Nedostatek něžnosti ze strany vyvoleného Margaret očividně poněkud rozladil. Záhy se však uklidnila uhlazováním sametu na klobouku, který mu vzala z ruky, a narovnáváním prstů jeho jezdeckých rukavic, jichž se ujala s nemenší péčí.

V tu chvíli dorazili nahoru Robert Watson a pan Morgan, kteří dosud seděli v jídelně nad skleničkou vína. Robert bez okolků konstatoval, že pan Musgrove dozajista nepohrdne skrovnou večeří, na což dotyčný mladík ochotně přisvědčil.

Jane s Margaret se podle všeho o nově příchozího zajímaly rovným dílem, a tudíž se společně vzdálily, aby dohlédly na přípravu pokrmu. Zatímco byly pryč, dorazil George Millar a přesvědčoval Elizabeth, aby s ním šla domů a dala si s jeho sestrou a paní Turnerovou čaj. Robert a jeho nový host přešli do jídelny, kde se k nim připojily i obě dámy, a Emma tak zůstala sama s panem Morganem.

Celý ten ruch, vyvolaný příjezdem pana Musgrovea, i následné příchody a odchody různých členů společnosti ho nevzrušovaly, a tak jen dál vysedával v rohu a listoval novinami. Když se však všichni vzdálili a Emma usedla k jakési ruční práci, odložil noviny, přešel pokoj a přitáhl si židli blíže té její, jako by si s ní potřeboval o něčem pohovořit.

„Vaše sestra musí být velmi šťastná,“ pronesl na úvod a zadíval se jí do tváře svým nezvykle pronikavým pohledem.

„Kterou sestru myslíte?“ dotázala se Emma, aniž zvedla oči od vyšívání.

„Obě jsou zajisté šťastné,“ podotkl, „ale podle mne se momentálně těší těm nejlibějším pocitům vaše sestra Margaret. Setkání po tak dlouhém odloučení bývá povětšinou značně radostné. Nezávidíte jí?“

„Doufám, že ne,“ řekla Emma, které se ne zcela zamlouval sarkasmus, jenž zazníval z jeho slov i chování.

„Nemyslel jsem závist ve špatném smyslu toho slova,“ poznamenal, jako by se z jejího tónu dovtípil, nač pomýš-

lí. „Vím, že něco takového je vám zcela nepodobné. Dokážete si ale představit, jak příjemné je znovu se těšit z přítomnosti tak věrného, milovaného muže, jakým dotyčný džentlmen je?“

„To zřejmě ano. Ale musela bych být na jejím místě, abych se do toho dokázala skutečně vcítit,“ odvětila Emma, která by byla dané téma nejraději opustila.

„Sama jste se tudíž v podobně zajímavé situaci zatím necítila...“

V pohledu, jímž pan Morgan upřeně sledoval její tvář, i v jeho hlase však bylo cosi, co dávalo tušit, že jen nekonstatuje, ale že by byl rád na tu věc znal odpověď. Takové jednání se jí dotklo. Hrdě zvedla hlavu a její pohled říkal, že nemá právo se na něco takového ptát. Pochopil, aniž by to však nějak bral v potaz, a ve stejném duchu pokračoval:

„Ti, jejichž srdce jsou dosud nedotčena, nemohou zajisté chápat všechny ty libé pocity, jež v člověku vyvolá pohled na milovanou bytost, od níž byl na tak dlouho odloučen – a konečně, *dlouhého odloučení* není ani zapotřebí, mají-li se rozhořet city, o nichž hovořím. Měsíc, pár týdnů, dokonce i týden bez kontaktu tak drahého, a tudíž i nepostradatelného, dokážou v milujícím srdci probudit rozmaňité libé pocity, které se mohou člověka zcela zmocnit.“

„Dost možná,“ odvětila Emma nevzrušeně a obratem navázala otázkou, zda se domnívá, že příští dny přinesou stálejší počasí.

Odpověděl, že to je těžko říci, a dodal:

„Nemyslíte, že váš budoucí švagr, pan Musgrove, je velmi šarmantní muž?“

„Už jsem to párkrát zaslechla,“ připustila Emma. „Co na tom ale sejde, jestli *já* jím jsem nebo nejsem okouzlena,“ dodala a pousmála se.

„Jste velmi taktní,“ řekl, potěšen tím, že se Emma již nezdá být tak vážná jako před chvílí. „A po pravdě bych byl ani *nečekal* z toho, co dosud vím, že byste se *vy* jím dala okouzlit.“

„Z toho, co víte o *něm*, nebo o *mně*?“ opáčila Emma.

„O vás obou, ale zvláště o *vás*. Ne nadarmo jsem studoval vaši povahu a jsem přesvědčen, že muž, který by *vás* měl zaujmout, slečno Emmo, se musí vyznačovat ještě jinými přednostmi, než jakými se může pochlubit pan Musgrove.“

„Možná není tak snadné si mne získat,“ odvětila Emma. „Co myslíte, není snad na tom něco špatného?“

„Špatného? Ale vůbec ne!“ odpověděl nadšeně. „Prosí lidé nerozlišují dobro či zlo jako takové, vidí jen to, co je zlé podle jejich měřítek, a zhola si neuvědomují ty propastné rozdíly mezi intelekty různých lidí. Zatímco ti, jež jejich intelektuální schopnosti povznesly nad každodenní všednost, dokážou jedním rychlým pohledem pojmut různé myšlenkové úrovně lidí kolem sebe a ocenit to, co je velké a vznešené, a s nezájmem, pohrdáním a znechučením to oddělit od všeho obyčejného.“

„Doufám, že tím popisem nemíníte mne,“ namítl Emma pochybovačně. „Tedy pokud ho chápu správně. Velmi by mne mrzelo, kdyby se mým intelektem měla poměřovat inteligence druhých lidí nebo kdybych se měla provinít tím, že jimi pohrdám, protože jsou snad méně chytrí než *já*.“

„Na mou duši jsem vás nechtěl obvinít z toho, že byste tyto pocity vědomě vyjádřila – emoce, již jsem měl na mysli, je stejně bezděčná jako vnímání světla či barvy. Mladá

dáma s vytríbeným vnímáním jaksi samozřejmě odlišuje různé mentální schopnosti svých soupeřů stejně, jako dokáže ocenit krásu a soulad vzorů na své róbě.“

„Ale vyšší intelektuální úroveň či naše schopnost ji rozlišit by neměly být měřítkem pro poměrování hodnoty druhých lidí, pane Morgane. Mnohem důležitější jsou jistě jejich morální kvality a bezpochyby je lépe žít s dobrým, leč nevědoucím mužem než s někým amorálním, jakkoliv by třeba byl chytrý a vzdělaný.“

Pan Morgan jen ohrnul ret.

„Pochybují však, že vaše zásada bude fungovat v běžném životě, jakkoliv rozumnou se snad teoreticky může zdát. Zkušenost lidstva ji obecně popírá. A k tomu dochází právě tehdy, když rozum přivede lidstvo k závěrům, které vy odmítáte. Rozhlédněte se a povězte mi, kdo v životě spíše uspěje: někdo chytrý, všeho schopný, chcete-li bezcharakterní, nebo rozvážně se plahočící individuum s morálními zásadami, avšak bez důvtipu či chytrosti, které by mu zabránily klesnout ještě níže stavu, do něhož byl zrozen?“

Emma nebyla tak ješitná, aby si troufala vyrovnat se jeho výřečnosti, a proto raději nechala téma utichnout. Když pan Morgan zjistil, že se odmlčela, přisunul svou židli blíže té její a pronesl tlumeným, vlídným tónem:

„Cítíte se dnes večer dobře? I když se již stmívá, váš stav mne znepokojuje... Všiml jsem si toho už při večeři.“

Poděkovala mu s tím, že jí nic není. Nezdálo se však, že by si s tím vystačil.

„Ve vašich pohybech je jistá malátnost a vaše víčka se zdají být těžká, což jasně ukazuje, že s vámi není vše v pořádku. Povězte, opravdu vás nebolí hlava?“

Přiznala, že trochu ano.

„Myslel jsem si to. Znáám vaši tvář až příliš dobře, než abyste mne zmátla,“ poznamenal s jistou samolibostí. Pak bez dlouhých okolků vzal její ruku a změřil jí puls. Zkonstatoval, že je velmi rozrušená a zřejmě má i horečku. Usmála se a opáčila, že je jen trochu unavená, a požádala ho, aby se nesnažil přesvědčovat ji, že je nemocná. Na takové věci nemá čas.

„Podle toho, jak se vám chvějí vaše vílí prstíky, mohu s jistotou říci, že jste velmi duševně rozrušena,“ odpověděl, stále svírajíc její ruku, kterou se nenápadně snažila vyprostit. „Vždyť je toho tolik, co vás trápí a sužuje, tolik všemožného strádání a věčných nepříjemností, že je toho na vás při vašem nervózním založení zřejmě moc! Tato drobná ručka je až příliš bledá a křehká, než aby byla zcela zdravá. Vskutku se musíte opatrovat, kvůli sobě i kvůli těm, kteří vás milují, a nenamáhat tak svou subtilní konstituci.“

„Říkejte si, co chcete, pane Morgane,“ opáčila Emma žertem a znovu se pokusila vysvobodit svou ruku ze stisku, který jí připadl na doktora až příliš vřelý. „Vím, že to říkáte jen stran své profese a jako takový musíte přesvědčovat ty, kteří vám naslouchají, že jsou nemocní, abyste pak cítili uspokojení z toho, že uvěřili, že je vyléčíte.“

„No fuj,“ odpověděl a poklepal jí na paži. „Takovou po tměšilost bych od vás nečekal, krásná Emmo!“

Rozhodně stáhla ruku zpět, posunula si židli blíže k oknu a již vážnějším tónem pronesla:

„Pamatujte, že jsem se do vaší péče nesvěřila, pane Morgane, a vy se tudíž nemusíte snažit mi něco namluvit.“

Rychle se vytrácející světlo mu zabránilo vyčíst jí výraz z tváře, ale z jejího tónu a jednání vycítil, že tato mladá dáma nesnese drobné důvěrnosti, k nimž některé jeho pacientky svolovaly.

Následovala odmlka, kterou Emma přerušila slovy:

„Sestry jsou již dlouho pryč, měla bych se za nimi jít podívat,“ řekla a zvedla se k odchodu.

„Ne, prosím, zůstaňte ještě chvíli,“ zvolal a také vstal. „Věnujte mi ještě chvílku, jen jediné slovo.“

Zastavila se a na moment se v místnosti rozhostilo ticho, dokud jej Emma nepřerušila.

„Tedy, pane Morgane, nač si mám počkat?“

„Povězte mi,“ řekl, „proč se na mne díváte tak chladně a chováte se tak odtažitě? Urazil jsem vás snad svými poznámkami? Jsou vám snad mé přátelství, můj vřelý zájem o vás nepříjemné? Jaký hřích jsem to spáchal, že si zasloužím ten zkoumavý pohled?“

Emma byla ve velkých rozpacích a v duchu se zapřísáhla, že již nikdy nebude s žádným mužem hovořit sama a za šera, tedy přinejmenším ne s panem Morganem. Jakkoliv jí však toto rozhodnutí mohlo být prospěšné v budoucnu, v dané chvíli jí bylo pramálo platné. Stála tu před ním s nepříjemným pocitem, že buď přizná, že je vrtošivá a náladová, nebo bude nucena připustit, že jeho směšnému jednání přikládá více významu, než by si bylo zasloužilo. Viděl, že váhá, a tak pokračoval:

„Nebudu na vás naléhat s odpovědí, pokud vás to tak rozrušuje, ale musíte si alespoň v duchu, ne-li otevřeně, přiznat, že jste mne soudila vskutku přísně. Odpouštím vám, neboť jsem přesvědčen, že až mne lépe poznáte, už se to víckrát nestane.“

Uchopil její ruku, ale právě když se ji chystal políbit, otevřely se náhle dveře a do salonu zprudka vešlo několik mladých dam, jež bylo ale v šeru obtížné rozeznat.

„To jsme přistihly tebe, Margaret?“ vystoupila jedna z nich. „S kýmpak si to tu potmě vyznáváš lásku? No ne! Na mou věru, to je Emma Watsonová s mým bratrem! Chi, chi... tak jsme tě konečně načapali, co, Jamesi?“

„Inu, ono to není poprvé, co Emma Watsonová dopřává panu bratrovi důvěrnou schůzku,“ zvolal hlas, v němž Emma poznala slečnu Jenkinsovou, Margaretinu obzvlášť dobrou přítelkyni, k níž ovšem ona sama pociťovala krajní odpor. „Už jsme je *přistihli* i dřív. Moc rádi spolu podnikají dlouhé procházky, není-liž pravda, pane Morgane? A také nosíme malou Žanetu, že?“

Bylo již příliš tma, než aby šlo rozeznat výrazy v přítomných tvářích, a tak zlověstně planoucí pohled, jímž doktor Morgan reagoval na ten nečekaný vpád, zůstal nepostřehnut, stejně jako Emmin zmatek a znepokojení. Kdyby však pan Morgan mohl provždy ze světa zprovodit všechny mladé dámy, které sem tak vpadly, a to včetně své sestry, byl by tak jistě s velkým gustem učinil. Víc toho však už nestihl, neboť mezitím dorazili z jídelny další hosté a s nimi i světlo. Následný zmatek a všeliké klábošení korunovala výzva, aby se všichni mladí hosté zdrželi na čaj a trochu se pobavili, což zmínění ochotně odsouhlasili.

Tom Musgrove již mezitím něco pojedl a popil, takže byl ke každému ze společnosti velmi milý a rozšafný. Jakmile odnesli čaj i chléb s máslem, navrhl zakončit večer hrou na slepou bábu nebo ztracený pantofel, přičemž prv-

ní z nápadů se hned ujal, což záhy dokázala velmi bujará zábava. Tomovi samozřejmě zavázali oči jako prvnímú a mrštnost, s níž se vyhýbal Margaret, jež se mu schválně všemožně pletla do cesty, byla vskutku bravurní. Pokud se ovšem tajně nekoukal zpod šátku. Jeho první obětí se tak stala mladší slečna Morganová, pohledné uchichotané děvče. Tak se smála a všemožně kroutila, že měl velké problémy jí vůbec udržet. Nadobro se jí chopil teprve, když ji pevně stiskl kolem pasu. Dokonce správně určil její jméno, a tak zavázal oči on jí. Následně připadl šátek jejímu bratrovi, který se jí očividně schválně stavěl do cesty, snad proto, že mu nepřišlo příliš vhodné, aby sestra chytala pana Musgrovea a zkoumala, zda to je či není on. Dost možná ale prostě také chtěl jen chytat, což se mu s přehledem několikrát povedlo. Méně úspěšný však byl v pojmenovávání polapených a téměř vždy se spletl, a nemohl tudíž zavázat oči nikomu dalšímu. Po notné chvíli se mu nakonec podařilo chytit samotnou Emmu. Nedokázala se hře vyhnout, jakkoliv se jí příliš nezamlouvala. Ze všech sil se snažila pohybovat se místností co nejtiššeji a držet se od ostatních co možná nejdál. Sluch pana Morgana však bystře zachytil dívčin lehký krok, a aniž o tom věděla, vystopoval ji až do rohu místnosti, kam se mlčky uchýlila a kde ji také dopadl. Nevzpouzela se ani nesmála, a tak hned poznal, o koho jde. Držel ji za ruku a předstíral, že stejně jako u jiných hmatem rozpoznává rysy, aby zjistil, o koho jde. Skryt hlukem vyluzovaným ostatními děvčaty zašeptal:

„Mám vám zavázat šátek, Emmo Watsonová?“

„Ne, to ne,“ opáčila stejně tiše, načež ji obratem prohlásil za někoho jiného, mírně jí stiskl ruku a pak ji pustil.

Emma byla šťastná, že té kratochvíli unikla, jakkoliv se jí protivil způsob, jakým k tomu došlo, neboť naznačoval jisté domnělé vnitřní souznění mezi nimi, o kterém byl podle všeho dotyčný džentlmen přesvědčen. A také, když se otáčela, zachytila uštěpačný pohled slečny Jenkinsové, jež ji bedlivě sledovala. Emma se neubránila jistým rozpakům. Pan Morgan poté záhy chytil a neomylně identifikoval samu paní Watsonovou, která pak zase honila své návštěvníky s nebývalou vervou, ale pramalým úspěchem. Celá záležitost se nakonec téměř zvrhla v hotové orgie – převržený stůl, povalené židle a hořící svíce, jež jen o vlásek minula Emminu róbu a kterou shodil poblíž stojící pan Morgan. Společnost usoudila, že si pro daný večer již užila dost zábavy, a Emma, která se velmi podivovala vkusu, s nímž vybrala takové povyražení, se vzdálila, aby se vzpamatovala z té nezvyklé, vyčerpávající kratochvíle. Nic takového dosud nezažila, neboť u jejího strýce a tety sestávala společnost z velmi tichých lidí, a nikdy si neuvědomila, kam až může zajít živá zábava, není-li vymezena hranicemi dobrého vychování.

Byla to pro ni nečekaná radost, když příštího rána dostala list od slečny Osbornové s oznámením, že již určili datum svatby, a ta se bude konat za necelé tři týdny. Pisatelka doufala, že Emma bude moci dostát svému slibu a strávit s nimi nějaký čas na osbornském panství. Nezmínila však žádný konkrétní čas, kdy se chystají zámek navštívit.

Také Margaret byla dopisem nadšena, neboť se ukázalo, že Tom Musgrove pojal vážný záměr ji přesvědčit, aby se vzali ve stejný den jako sir William Gordon a slečna Osbornová. Touha po vyšším postavení a stycích s lepší společností se natolik stala smyslem jeho života, že ani nezatoužil stanovit datum svatby tak, aby mu vyhovovalo. Nyní byl pevně rozhodnut dodat své ženitbě tolik důležitosti a lesku, kolik jí ho jen věhlas slečny Osbornové s celou její vznešenou rodinou mohly dodat.

Na tuto myšlenku nicméně nepřipadl docela sám, nýbrž s ní původně přišel sám sir William. Slečnu Osbornovou totiž tížily pochyby, zda Tom Musgrove dostojí svému slibu, a cítila, že nenalezne klid, dokud ohlášený obřad skutečně neproběhne. Teprve pak si může být jista, že po ní nikdo nebude požadovat její svědectví. Z toho důvodu se William Gordon pana Musgrovea dotázal, kdy se hodlá oženit. Jakkoliv shledal jeho představy v tom směru dosti mlhavými a nekonkrétními, bez větších obtíží jej přesvědčil o výhodách společného data svatby. Ta představa pana Musgrovea tak nadchla, že se okamžitě rozhodl zajet do Croydonu a bezodkladně požádat o Margaretinu ruku.

„Nu, Margaret,“ oslovil ji onoho rána po svém příjezdu, „jak to vypadá, stejně se budeme muset dřív či později vzít. Tudíž se asi shodneme, že nemá smysl to celé odkládat.“

Margaret se zaculila a začervenala. Nevěděla, kam s očima ani co na to říci.

„Jak říkám,“ pokračoval, „nač to protahovat, když už to musí být... Pokud jste si to ovšem nerozmyslela...“

„Ach ne, drahý Tome, ani trochu!“ zvolala Margaret. „Natolik už mne přece znáte.“

„Slečna Osbornová si ode dneška za tři týdny bude brát mého přítele, sira Williama Gordona,“ poznamenal Tom. „A ten mi navrhl, zda bychom nechtěli své oddavky slavit ve stejný den. Přiznám se, že se mi ten nápad dost zamlouvá, neboť jsou to oba mí velice dobří přátelé a navíc i my míříme do stejného hrabství. Líbánky pak hodlají strávit na zámku Osbornů a *možná* nás po svatbě požádají, což by vlastně *měli*, abychom tam odjeli společně s nimi.“

„Můj nejbáječnější Tome!“ vykřikla Margaret, naprosto unešená tou vidinou. Byla jí tak pohlcena, že zcela přehlížela chlad svého nastávajícího i naprostou absenci snahy být jen předstírat nějakou náklonnost. „To bych ze všeho úplně nejradši. Jen *možná* nebude tak snadné sehnat včas na svatbu vše potřebné. Ale konečně musím ještě nosit smutek, tak toho ani nemohu mnoho chtít – snad jen dlouhou róbu a klobouk. Jaké šaty by to asi tak měly být, drahý Tome?“

„Nechodte na mne se svými róbami! Vím já snad něco o nich? Co to má vůbec s tou záležitostí společného? Nechápu, proč toho ženské se svými šaty a spodničkami vždycky tolik nadělají. Ptám se, vezmete si mne ode dneška za tři týdny? ... Protože jestli ne, tak to pro mne za mne můžeme celé nechat být.“

„Ach, Tome, vy mě vždycky umíte pobavit,“ odvětila Margaret a pokusila se o úsměv. „Jeden ani neví, co od vás může čekat! Jste najednou tak hrr a o ruku žádáte tak stroze a bez okolků, že byste jednoho dočista zmátl. Co mu mám na to říct, Jane? Není to celé nějaké divné?“

„U všech svatých, paní Watsonová, pokuste se přesvědčit Margaret, aby vzala rozum do hrsti, jestli ovšem tako-

vou komoditou její hlavinka vůbec disponuje,“ zvolal Tom netrpělivě.

„Vskutku, vskutku,“ uculovala se paní Watsonová, „tak zdánlivě nezamilovaného milovníka jsem namoutě ještě neviděla. Být vámi, drahá Margaret, věčně bych si ho za takové řeči dobírala. Řekla bych mu *ne a ne a zase ne...* a teprve pak bych nakonec přikývla.“

„Ach, to já nemohu! Tak krutá nejsem,“ řekla Margaret. „On zná mou povahu a ví, kam až může zajít.“

„Tak až se rozmyslíte, vzkažte,“ pronesl Tom Musgrove a uvelebil se na lenošce, předstíraje spánek.

„Na mou věru, Margaretko,“ pronesla paní Watsonová, „ten se ale dělá důležitým... Snesla bych snad já něco takového od muže? Přísahám, že ne. Ať se raději celé mužské pokolení propadne, než si dát něco takového líbit.“

„Nebudte tak děsivě krutá, paní Watsonová,“ odvětil Tom, aniž otevřel oči, „a dopřejte mi ještě na pár dnů svobodnou vůli. Vždyť až budu mít ženu, kam se poděje má domácí svoboda?“

„Vy troufalče jeden!“ pokárala ho žertem paní Watsonová. Vstala a náznakem ho poplácala po tváři. Chňapl ji za ruku a na revanš jí řekl, že je teď jeho zajatkyní a musí zaplatit za políček, který mu uštedřila. Rozesmála se na celé kolo, a zatímco se on dožadoval svého práva, vešel do místnosti Robert a nevzrušeně pronesl:

„Mám za to, Margaret, že už vám Musgrove sdělil, že si vás ode dneška za tři týdny chce vzít. A jelikož, jak předpokládám, nic nenamítáte, rozhodl jsem se uchopit celou záležitost ihned pevně do rukou a vše promptně zařídit. Nechystáte nějaké velké přípravy, že?“

„Nu, když s tím všichni tak spěcháte, budu se muset podvolit,“ odvětila Margaret. „Vždyť na tom konečně není nic špatného. A svatební oznámení dáme do novin, vidíte, Tome? Samo sebou do Morning Post!“

„Proti tomu nic nemám,“ utrousil „vášnivý milovník“.

„Ale teď už abych raději dohlédla na svatební šaty, že, Jane? Šel byste, Tome, se mnou a pomohl mi nějaké vybrat?“

„Propánakrále! Co já vím o vašich šatičkách... To vám konečně povím hned: je to jen další z ženských nesmyslů a nechci s ním mít nic společného. Kdyby ženská umírala, věřím, že by se starala jen o to, kde sehnat nějaký epesní šál. Představa prostého pohřbu by jí dočista zlomila srdce.“

„Nebudte tak surový, Tome,“ zasáhla opět paní Watsonová. „Jste zlomyslník, uličník a šprýmař beze špetky vychování. Budeme vás muset jednou provždy naučit lepším způsobům.“

„To se vám bezpochyby už brzy povede,“ opáčil. „Už teď jsem úžasně kající a zahanbený, a to s vámi sedím sotva hodinu. Což až budu vaším švagrem celých dvanáct měsíců, to bude teprve něco!“

Margaret s Jane vzápětí vyrazily za důležitým posláním sehnat svatební šaty a nakoupit tolik oblečení, aby nevěděly, co s ním. Zároveň však musely dodržet smutek, což zvláště Margaret dělalo starosti, neboť se hodlala v nové roli předvést v tom nejúžasnějším světle. Bylo tudíž neustále nutné krotit její fantazie a připomínat jí, že bude ještě mnoho měsíců nosit černou. Vzpruhou jí však bylo pomýšlení, že se provdá téměř zároveň s Penelopou a ještě před Elizabeth. A protože své štěstí již nyní měla jisté,

necítila ani k jedné ze starších sester zvláštní zášť. Ačkoliv nemohla nevidět, že postavení Elizabeth, její kočár i dům budou lepší a honosnější než ty její, měla za to, že ona by nezávislost a nicnedělání Tomova postavení džentlmena za velké příjmy a hojnost pivovarnické profese nikdy nevyměnila.

Emma jen přihlížela a podivovala se nad tím, jak spokojená je Margaret při vši té lhostejnosti a pohrdání, jimiž ji její vyvolený hojně častoval. *Ona* by to nesnesla ani hodinu, ale Margaret jako by nic z toho nevnímala. Její pošetilá roztomilost by navíc jistě byla odradila každého byt jen trochu rozumného muže.

Tom Musgrove se nehodlal zdržet déle než několik dní. Během této doby se paní Watsonová postarala, aby jej každý večer zaměstnala ve společnosti mladých lidí, což bylo více než rozumné rozhodnutí, neboť mu tím ušetřila spoustu nedobrovolného snažení a vynucených vyznání lásky. Přidali se Morganovi, Millarovi a mnoho dalších a tančilo se tolik vesnických tanců a skotských rejdiváků, že by zmohly i celou tlupu těch nejbujnějších tanečníků. Emma nadále odmítala tancovat, a jelikož dámy počtem pány převyšovaly, byla tím méně nucena porušit své předsevzetí. Ocitla se tudíž již druhý večer na drahnou chvíli o samotě, dokud se ovšem pan Morgan s prohlášením, že je zcela vyčerpán, neuchýlil do rohu salonu, kde seděla, a nezapředl s ní příjemný rozhovor.

Nehovořili o ničem zvlášť pozoruhodném, ale Emma se

bavila a čile konverzovala, když zaslechla slečnu Jenkinsovou, jak komusi říká:

„Slečně Watsonové jistě nevadí, že netančí. Žádná velká oběť to pro ni asi nebude. Využije kdejaké příležitosti, aby se někomu věšela na krk!“

Bylo to řečeno tak nahlas, že to nešlo přeslechnout. A z toho, jak všichni vzhledli a jak pan Morgan zdvihl obočí, bylo patrné, že se to neminulo účinkem. Kéž by byla Emma dokázala zastavit červeň, jež se jí vlévala do tváří a barvila je doruda! Nedokázala však ani skrýt své city, ani dostatečně ovládnout svůj hlas, aby mohla dokončit větu, neboť cítila, že ji doktor Morgan sleduje svým pronikavým, zkoumavým pohledem, kterým jako by v momentě přečetl její myšlenky. Když byla slečna Jenkinsová z doslechu, tiše poznamenal:

„Soudím, že jste nevyrostla na malém městě, slečno Emmo?“

„Vskutku ne,“ odpověděla Emma.

„Zdáte se být zcela nepřipravena na zdejší život, máte-li si zachovat klid a mír v duši,“ pokračoval.

„Skutečně nevím, zda to brát jako lichotku, či naopak,“ odvětila Emma a mírně se pousmála.

„Nikdy neskládám komplimenty,“ řekl doktor Morgan, „pokud ale chcete vědět, proč si to myslím, pak vězte, že proto, že nejste ráda, když se o vás mluví, neholdujete klevetám a skandálům a neláká vás rámus ani bujaré veselí. Proto nezapadáte do života na malém, provinčním městě.“

„Dnes skutečně nejste příliš lichotivý, pane Morgane. Čím pak si vás obyvatelky zdejšího maloměsta tak pohněvaly?“

„Ujišťuji vás, že jsem jim všem stále velmi nakloněn, zvláště pak těm, které mne při tancování vynechaly a do-

přály mi zde s vámi chvíli porozprávět. S každou z těch dam se mile klábosí a skvěle tancuje. Jsou nádherné, roztomilé, hovorné a mají dokonalý přehled.“

„Vaše lichotky jsou podezřele dvojsmyslné, pane Morgane. Mne byste takovou pochybnou chválou zřejmě nepotěšil.“

„Vy... vy se nemusíte bát. Vás bych takovými přívlastky nikdy nečastoval. Nezačal jsem snad postřehem, že jste nevyrostla na malém městě?“

„Všimla jsem si, že existují lidé,“ pronesla Emma zamyšleně, „kteří vždy považují společnost, v níž se pohybují, za velmi podřadnou, protože se vyznačují jistou nešťastnou schopností, kvůli které vidí na všem jen to ubohé, směšné a vadné.“

„Tak to děkuji. Po takových slovech si na mé komplimenty nemůžete stěžovat. Já nikdy nic tak krutého nevyslovil.“

„Odpusťte,“ odvětila rozpačitě Emma. „Možná to vyznělo poněkud příkře.“

„Ano, jsem vám hluboce zavázán za váš zdravý názor. Máte zřejmě za to, že nejsem schopen ocenit nic krásného a výtečného, když se s tím setkám, protože žiji uprostřed hlupáků, malosti a absurdit těch, s nimiž jsem nucen se stýkat. Jednoho dne mne snad posoudíte lépe.“

Dokonale Emminu povahu odhalil. Představa, že svou poznámkou k němu byla až příliš tvrdá a že ho svou nespravedlností ranila, byla přesně tím, co u ní bylo s to vzbudit laskavost a smířlivou snahu vše napravit. Z jeho chování i hlasu zněla ublíženost nespravedlivě obviněného, která se jí dotýkala. Sama byla přímá a bezelstná, a tak by jej z klamu nikdy nepodezřívala. Přála si, aby znovu promluvil, on však byl odhodlán nechat toto úsilí na ní, stáhl se zpět a poodsu-

nul si židli, jako by neměl odvahu ji znovu oslovit. Zapředla znovu rozhovor otázkou, zda zde už bydlí dlouho. Vlídny tón jejího hlasu jej okamžitě vrátil tam, kde předtím skončili, a jal se jí vyprávět, že do Croydonu přišel teprve před asi patnácti lety, přičemž jako ona prožil mládí na venkově a jediná města, která dříve znal, byla Oxford a Londýn.

„Tak jako vy jsem sem přišel upřímný a čistý, odhodlaný vidět v každém a ve všem jen to nejlepší – a věřil jsem, že stejně se ke mně zachovají i mí sousedé. Zkušenost mne však naučila něco zcela jiného. Člověk si zřejmě musí vše vyzkoušet sám. Vím, nakolik bylo mé poznání vykoupeno utrpením, a proto se snažím ušetřit toho druhé a varovat je před cenou, již budou muset za takové poznání zaplatit. Ale vše marno. Snad se už ani nebudu znovu pokoušet.“

„Takže jste usoudil,“ dodala Emma po chvíli odmlky, „že jsem nevděčná a paličatá, když nechci poslouchat, jak tu hromadně odsuzujete všechny croydonské.“

„Příště se jistě zachovám moudřeji a ponechám si svůj názor pro sebe,“ odvětil stále hrdým a uraženým tónem.

„Nemyslete si prosím, že jsem nevděčná. A pokud jste mi opravdu chtěl dát nějakou užitečnou radu, pak máte jistě vzhledem ke svému věku i ke svým zkušenostem nárok na názor, který je třeba s respektem vyslechnout. Leží-li vám tedy na srdci mé dobro, budu vám naslouchat. Nebudte ale příliš přísný, nebo se znovu vzepřu.“

„Jen jsem vás chtěl varovat, že lidé z maloměsta mívají jakýsi přirozený sklon se po všem zvědavě pídit a neuváženě to kritizovat.“

„A usoudil jste, že bych se mohla podobné chyby dopustit i já?“ otázala se prostě.

„Vy docela jistě ne, má drahá. Ale měl jsem za to, že byste se mohla stát obětí této všeobecné tendence, pakliže vás někdo nebude varovat a nebudete se před tím mít na pozoru.“

„Pokud se nedopustím ničeho zavrženíhodného... ničeho, z čeho by mne mohli druzí vinit, jak by mne mohli odsoudit?“ namítla Emma. „Doufám, že zde nenajdu nepřátele.“

„To je pošetilá a marná iluze,“ odpověděl vážně. „Na vás je toho tolik, co může druhé popouzet a vést je k tomu, aby na vás nepohlíželi zrovna přátelsky! V místě, jako je toto, mají mládí a krása bezpočet nepřátel. Vaše vzdělanost a styky, či snad dokonce důvěrné přátelství s těmi, kteří svým postavením vaše současné sousedy značně převyšují, vaše upřímná a důvěřivá povaha – to vše vás vystavuje nepřátelství a závisti toho nejpodlejšího ražení.“

„Budete-li tak hovořit dál, začnu si jistě zoufat. Nevěřím, že lidé kolem mne jsou tak zlí. A proč by někdo chtěl ublížit sirotkovi bez věna, jako jsem já?“

„Protože ne každý v sobě chová velkorysost a vyšší zásady, jež zdobí takového bezmocného a nemajetného sirotka a dávají mu onen zvláštní šarm. A ten spolu s osobní krásou představují větší bohatství, než jakým se mohou chlubit ty nejzámožnější dcery z města.“

„Nemohu se ubránit dojmu, že vaše varování jsou stejně neupřímná jako vaše komplimenty. Pak by ovšem alespoň nebylo čeho se obávat, pane Morgane,“ pousmála se Emma.

„Kéž byste jen trochu věřila v mou upřímnost, slečno Emmo! Je skličující vidět, jak člověku druzí stále nedůvěřují. Jste zřejmě beznadějný případ a nezbývá mi, než vás ponechat vaší zoufalé situaci. Buďte si dál půvabná a vese-

lá, energická a zábavná mladá dáma, noste si slušivé klobouky, krásné róby a dobře šité střevice – a brzy nebudete mít ve městě jedinou přítelkyni.“

„*Musíte* být v tom směru nějak předpojatý, nebo si ze mě tropíte žerty. Nevěřím, že by klobouky a střevice nějak souvisely s přátelstvím.“

„Budete-li nadále všechny posuzovat podle sebe, pak jste si nemohla vybrat mylnější měřítko. Myslíte, že se o *vašem* šatníku bude hovořit méně než o šatnících těch druhých? Vyrobí snad slečna Tomsonová některé dámě nový klobouk, aniž by se o tom dozvěděli všichni nejdůvěrnější přátelé hrdé nové majitelky a patřičně toho využili?“

„Nepochybně se mýlíte,“ namítla Emma. „Není možné, aby byli všichni pod takovým drobnohledem. Mnoho lidí, kteří tu žijí, ani neznáme, dokonce ani moje sestra ne. A proč bych měla předpokládat, že jsem tak krajně podezřelá?“

„Máte pravdu, že se obyvatelé městečka dělí na mnoho různých skupin,“ jal se vysvětlovat pan Morgan. „Pohybují se v různých vrstvách, které se spolu navzájem nemísí. Avšak zrak jednotlivce z každé vrstvy je setrvale upřen na ty z horních vrstev stejně jako na ty jemu rovné. Ty první sleduje, aby je mohl napodobovat, ty druhé, aby včas postřehl první symptomy jejich postupu výš. Zároveň je třeba bedlivě hlídat a potlačit první snahy o proniknutí jedinců z jiných tříd do té své, a tak je pozornost našince plně zaměstnána neustálým sledováním.“

„Určitě přeháníte, pane Morgane. Jsem si tím téměř jista.“

„Chcete důkaz závisti a oné ‚jedinečné‘ atmosféry, která tu vládne? Vezměme si třeba kostel. Zde by se muži a ženy

– a konečně, kde jinde? – měli potkávat jako sobě rovní. Nu, a co vidíme? Aristokratické vrstvy, které se na nedělní pobožnost vozí v kočáru s koňmi a mají svá elegantní a pohodlná obydlí mimo město, dostanou i zde v kostele neméně pohodlné lavice, v nichž se mohou uvelebit ke své modlitbě. Mají své polštářky, koberečky a podnožky, aby se samou zbožností moc neunavily. Jsou vybaveny i závěsy, aby jim sprosté pohledy lidu nepřekážely v pokoře a nerušily jejich soukromí. Pak přejdeme k měšťanům – k vyšším vrstvám, tedy těm, kteří provozují nějakou živnost či obchodují ve velkém, jako například George Millar nebo Greenovi. Mají své polštářky a koberečky, ale musejí si odpustit soukromí závěsů, což si vynahrazují velkolepě nádherným dekorem svých lavic a elegantní draperií před galerií. Nižší vrstvy jsou pak nuceny sedět na lavicích bez polštářů, zatímco ti nejchudší ze všech se těší sobě dostupnému ‚komfortu‘ na tvrdých otevřených místech v kamenné uličce.“

Emma zamyšleně vzhledla, ale neodpověděla.

„Musíte připustit, že na mém popisu je něco pravdy,“ pokračoval. „Na galerii bylo použito tolik materiálu, že by jím ve farní škole oblékli půlku dětí.“

„Je mi líto, že musíte říkat takové věci, pane Morgane, a bohužel lze proti tomu těžko co namítnout. Pokusil jste se někdy zjednat nápravu?“

„Nápravu? Ne... Domníváte se, že bych měl našince na tak očividnou pravdu upozornit? Představujete si, že říkám své názory bez rozmyslu a nerozlišuji mezi těmi, kdo mi naslouchají? Věru ne. Má obliba by byla tatam, kdybych se odvážil oponovat nejdražším předsudkům svých bliž-

ních. Mnohem lepší metodou je povědět slečně Jenkinsové, že když v kostele sedí ve své blankytné lavici, vypadá jako andílek na nebesích, nebo pošeptat paní Adamsové, že ta karmínová červeň dodává její pleti mladistvý vzhled.“

„Stručně řečeno,“ poznamenala Emma vážně, „je tedy lépe podporovat lidské slabosti, abychom si získali přízeň jejich nositelů.“

„To jste řekla výstižně. Je to jediný způsob, jak setrvat na tomto světě v klidu a míru. Přinejmenším tedy v tom croydonském. Proč bych měl riskovat jejich a konečně i svůj pokoj tím, že se s nimi budu dobrovolně přít o to, v čem nacházejí takovou zálibu? Vezměte si mou radu k srdci, drahá slečno Watsonová.“

Závěr tance přerušil jejich debatu a pan Morgan usoudil, že bude nejlépe se vzdálit. Zanechal Emmu sklíčenou a pohrouženou v myšlenkách. Zpovzdálí ji pozoroval a byl s jejím celkovým výrazem vcelku spokojen.

Za souseda jí teď připadl pan Alfred Freemantle, který sebou plácl na židli právě uvolněnou panem Morganem. Jal se dalekosáhle dotazovat, kdopak že to je tenhle Tom Musgrove a zda je pravda, že si ho její sestra Margaret hodlá brát. Emmu jeho suché a nesouvislé povídání brzy začalo unavovat, a tak popošla dál, až narazila na paní Turnerovou.

„Drahé dítě!“ zvolala a chytila ji za obě paže. „Už notnou chvíli si hodlám s vámi promluvit, ale nechtěla jsem vás rušit v debatě s tím sympatickým mužem, panem Morganem. Vskutku milý muž, není-liž pravda, drahá? Ach ne, nechtěla jsem vás uvést do rozpaků. Mějte se ale na pozoru a příliš s ním neflirtujte. Nemusí to nic znamenat, ale zná-

te to, jeden nikdy neví. Chtěla jsem vám nicméně povědět, jak neobyčejnou radost mám z vaší sestry a jak mne těší, že se s Georgem budou brát. Ona je, zdá se, také velmi ráda. Mladé ženy jsou vždy rády, když se provdají. A nevím, kde bych našla hodnější ženu, než je Elizabeth, žádána by se k Georgeovi nehodila lépe. Tím jsem ovšem nijak nemínila vás, má drahá, právě naopak. Zapomeňte prosím na to, co jsem říkala.“

„Ujišťuji vás, madam, že to, co říkáte o mé sestře, mne naplňuje upřímnou radostí, a bylo by nerozumné očekávat, že nás obě uvidíte ve stejném světle. Je velké štěstí, když jsou přátelé obou stran stejně spokojeni s nadcházejícím sňatkem.“

„Zlatá slova, drahoušku, naprosto s vámi souhlasím. Ano, Elizabeth je okouzující dívka a k Georgeovi se zřejmě hodí mnohem více než vy. Spokojeni tedy nakonec budeme všichni, že? Přesně, jak říkáte.“

„Určitě mu bude výtečnou ženou,“ odvětila Emma srdečně.

„A koho si hodláte vzít vy, má milá? Kdybyste mi to prozradila, slibuji, že to nikomu nepovím.“

„Ještě jsem se nerozhodla,“ pousmála se Emma, „ale určitě vám dám vědět, jakmile se tak stane.“

„O pana Morgana se, drahoušku, nepokoušejte. Ten vás jen zklame. Nesmíte mu všechno věřit, to byste opravdu raději neměla.“

„Pan Morgan?“ zopakovala Emma a téměř vyprskla smíchy, „Drahá paní Turnerová, vždyť pan Morgan už je muž v letech! Je dost starý na to, aby mi byl otcem. Ne, ne, na doktora Morgana vějičky líčit nehodlám. Konečně dámy z Croydonu by mi to dozajista neodpustily.“

„To zřejmě ne. Opravdu si ale myslím, má zlatá, že si vás nezaslouží. Vím na něho věci, které se mi ani nechce vám svěřovat. Ale nedopustíte, abyste se snad do něho zamilovala.“

Emma se tomu upozornění jen pousmála. Společnost se právě začínala rozcházet, a to ji ušetřilo dalších hovorů s paní Turnerovou na dané téma.

Tom Musgrove se nezdržel déle, než původně plánoval, a s jeho příští návštěvou již mělo být všechno nachystáno na svatbu. Margaret budoucí vyhlídky uváděly do takové extáze, že zcela zapomínala na všechny potíže a nepříjemnosti, které jí kdy bránily v dosažení vytouženého cíle.

KAPITOLA II.

Emma se již mnohokrát v duchu ptala, proč se lady Fanny Allstonová tak dlouho neozvala. Věděla, že nějaký čas stonala, ale nešlo jí na rozum, že by její nemoc byla tak vážná, aby zdůvodňovala tak dlouhou odmlku. Po nějaké době ji jednoho dne překvapil stručný a poměrně neosobní lístek, který přinesl majordomus lady Fanny a který zcela rušil jejich předchozí dohodu. V jeho vyznění bylo cosi, co Emmu velmi zraňovalo, a tak se vydávala na obvyklou procházku s malou Žanetkou v poměrně chmurném rozpoložení. Vzala svou svěřenkyni na louky, aby tu na prosluněných náspech hledaly petrklíče a fialky. Zatímco se dítě zaměstnalo šhubáním všeho, co rostlo kolem, posadila se Emma na pařez a snažila se přijít na to, proč se lady Fanny takhle zachovala. Neměla však čeho se chytit, neboť dopis nic bližšího nenapovídal. Byla tedy nucena spokojit se závěrem, že lady je zřejmě poněkud rozmarná a vše si rozmyslela.

Zatímco byla zabraná v myšlenkách, vylekaly ji náhle čísi kroky. Vzhledla v neblahém očekávání, že se zde setká s panem Morganem. Nebyl to však doktor, kdo se zde objevil, ale pan Bridge, pastor, kterého už dříve potkala u Millarových. Smekl klobouk, se vši úctou se uklonil a velmi zdvořile a s noblesou ji pozdravil. Po nevýznamné zmínce o jasné obloze a krásné scenérii poodešel, a když už se Emma domnívala, že odchází, jako by si vše náhle rozmyslel a překvapivě se k ní znovu přidal. Dotázal se, zdali posedí dlouho, neboť se obává, že je zde jistě vlhko a poměrně nebezpečno.

„Nezdá se, že by tu bylo vlhko, pane,“ odpověděla Emma. „A je zde tak příjemně, že se mi nechce věřit, že by mi hrozilo nějaké nebezpečí.“

„Ty dvě věci spolu přece nesouvisí,“ pousmál se pastor, ale pak vážně pokýval hlavou. „Mnoho velmi příjemných věcí je obklopeno neviditelnými nástrahami a nebezpečnostvými. Víím, že je to otřepané rčení, ale je z těch, na které se stále zapomíná, přestože jsme tak často svědky jeho pravdivosti. Zvláště mladí lidé jako vy ho berou na lehkou váhu. Jestli máte trochu strpení a vyslechnete starého muže...“

Odmlčel se a účastně se na ni zadíval. Emma si toho všimla, a když viděla, že váhá, našla odvalu ho otevřeně a srdečně povzbudit:

„Prosím pokračujte, pane. Pokud bych se podle vás měla před něčím opatrovat, budu vám pozorně a se vši vážností naslouchat.“

„Zajímám se o vás, má drahá mladá dámo, nejen pro váš milý a přirozený půvab, rány osudu, jež vás postihly, a vaši současnou nelehkou situaci, ale i vzhledem k obavám mé mladé přítelkyně Annie Millarové. Mám dojem, že bych jako váš pastor nedostal své povinnosti, kdybych se nesnažil uchránit vás před nepříjemnostmi, které na sebe, ač nevědomky, přivoláváte.“

Emmu ta slova překvapila a uvedla do rozpaků. Nenařadilo jí, co tím mohl mínit. Po chvílkovém zaváhání požádala pana Bridge, aby bez okolků pokračoval.

„Nejde o žádné pokárání, jen jsem vás chtěl upozornit na něco ohledně vašeho důvěrného přátelství s panem Morganem. Neznáte zřejmě jeho mravy a konečně není

ani nutné, abych vás s nimi podrobněji seznamoval. Domnívám se, že postačí, když vám řeknu, že pro mladou ženu vašeho věku a vzhledu to není bezpečný společník.“

„To bude jistě nedorozumění,“ podotkla překvapeně Emma, „mezi námi není nic, co by někdo mohl po právu nazvat přátelstvím, natož důvěrným. Dochází na návštěvy k mé švagrové a znám ho pouze jako jednoho z jejích hostů.“

„Doufal jsem,“ povzdychl vážně pan Bridge, „že se od vás dočkám větší upřímnosti. Možná se mýlím, ale nesetkala jste se s ním snad několikrát na procházkách s tímhle děvčátkem? Nedovolila mu jít dlouho po vašem boku? Není to tak?“

„Máte naprostou pravdu, ale setkali jsme se zcela náhodou,“ oponovala mu Emma.

„Pokud se vás týče, pak tomu rád věřím. Lidem však utkví v paměti jen to, že jste byla spatřena, jak se procházíte v *důvěrném* hovoru s mužem pověstným svou bezcharakterností a svým nemorálním chováním. A navíc ho s vámi přistihli o samotě v salonu a mnoho hodin jste v jeho společnosti strávila i při návštěvách v jiných rodinách.“

„Netušila jsem,“ pronesla Emma, zcela udivená tím obviněním, „že je mé chování tak sledováno a stalo se předmětem místních debat. To, co říkáte, jakkoliv je to do posledního slova pravda, však lze vyložit i zcela jinak. Vyslechnete si prosím mou obhajobu?“

„Jistě, drahé dítě,“ odpověděl, potěšen jejím přímým jednáním i úctou, kterou mu prokazovala.

„Seznámila jsem se s doktorem Morganem u pana Millara, kde, jak jsem si všimla, byl přijat společností velmi vážených dam. Vykonaval zrovna lékařskou návštěvu u mé švagrové a očividně se těšil její důvěře. Navrhl jí, že mi za-

jistí místo guvernantky u dcerky lady Fanny Allstonové, což můj bratr bez výhrad schválil. Právě jeho angažovanost v té věci snad vyvolala dojem důvěrného přátelství, které vy zde odsuzujete. Proto se také ke mně tehdy na vycházce připojil, aby se mnou pohovořil o místu u lady Fanny. Měla jsem obavy, že by to celé mohlo vypadat jako nějaký utajovaný román, a zmínila jsem se proto o celé události bratru a švagrové. Snažila jsem se panu Morganovi vyhnout a odmítala pak nějaký čas chodit na procházky s neteří bez doprovodu. Načež jsem ho už vídala méně a je to více než čtrnáct dní, kdy jsem ho na vycházce potkala naposled. Kdybych bývala věděla, že je to muž bez zásad, jak říkáte, nebyla bych mu nikdy dovolila plést se do mých záležitostí. Jak jsem to však mohla tušit, když se na něj paní Watsonová obracela s naprostou důvěrou? Vždyť si ho očividně předcházejí a nadbíhají mu všechny ženy z Croydonu, které znám.“

„Ty, které ho znají nejdůvěrněji, mají nejlepší důvod tvrdit, jak je pro vás nebezpečné se s ním stýkat. Vědí, čeho je schopen, a jsou logicky navýsost šokované vaším porušením běžné etikety. Nerad vám musím dát za pravdu, že si jej ženy skutečně všemožně předcházejí a nadbíhají mu. I přes nevalný charakter je pro své chování velmi oblíbený a mnoho žen s nepevným charakterem ho ještě podporuje, neboť to lichotí jejich ješitnosti. On se totiž vsutku umí obdivovat jejich *vnitřnímu, osobnímu* kouzlu. Avšak ty místní dámy, které ho v tom nejvíce povzbuzují, jsou druhým dámám těmi nejpřísnějšími soudkyněmi. Povězte ale, skutečně se chystáte odjet k lady Fanny Allstonové na jeho doporučení?“

„Nakonec ne. Lady náhle, a nepříliš zdvořile, naši dohodu zrušila.“

„Tomu jsem skutečně rád, má drahá. Bylo by velmi nežádoucí, abyste se tam vydala, a byla tak tomu muži zcela k dispozici. To byl nepochybně jeho záměr. Ubohé děvče, cokoliv by bylo lepší než právě tohle...“

Emma mlčky přemýšlela.

„Pokud jste rozhodná a vnitřně silná,“ pokračoval, „pak vám doporučuji držet se od toho nebezpečného muže dál. Ten boj bude možná bolestný, ale bude to koneckonců menší utrpení, než kdybyste v něm nakonec, nedej bůh, našla zalíbení.“

„Nemyslím, že by mi hrozilo nebezpečí, jehož se obáváte,“ pronesla Emma a zvedla náhle zrak.

„Mladí bývá důvěřivé,“ namítl. „Stojí-li však vaše naděje na citech, které snad pan Morgan vůči vám kdy projevil, pak si stavíte vzdušné zámky a jistotně se zklamete stejně jako jeho další oběti!“

„To si nerozumíme,“ odporovala Emma upřímným tónem. „Neodvážila bych se chvástat, že jsem neomylnější než ostatní ženy, nýbrž pochybuji, že budu takové zkoušce vůbec kdy vystavena. Nikdy jsem si, byť na jedinou chvíli, nepomyslela, že by pan Morgan ke mně choval jiné city než ty přátelské, podobně jako vy. Přišlo mi od něho velmi hezké, že se zajímá o sirotka. Byl to ten druh laskavosti, která je zcela patřičný pro muže jeho věku. Je dost starý na to, aby mi byl otcem. Považovala jsem tudíž jeho city spíše za otcovské. A co se těch mých týče, byla jsem mu nejprve vděčná, i když později, přiznám se, mne v jeho chování jednou či dvakrát cosi zarazilo a pojala jsem jisté

podezření ohledně jeho morálky. Právě proto jsem se pak vyhýbala dalším soukromým schůzkám s ním. Přesvědčila jsem vás o své upřímnosti, nebo snad nevěříte mému doznání a pochybujete o mých slovech?“

„Myslím, že se mohu odvážit vám důvěřovat, avšak opakuji své varování: opatrujte se a nedovolte mu pošpinit vaši pověst. Máte v Croydonu své nepřátele, má drahá.“

„Já, pane? To není možné. Ale přesto... to samé naznačoval i pan Morgan!“

„Pak pro jednu mluvil pravdu, ať už byly tentokrát jeho pohnutky jakékoliv. Jste tu pod drobnohledem, ať už z čisté zvědavosti, nevraživosti či závisti. Vaše kroky jsou přísně sledovány a hojně komentovány zlovolnými jazyky. Právě takto jsem se doslechl o vašich společných vycházkách. A když jsem vás v těchto končinách potkal, vskutku jsem vás nemohl nevarovat. Spíše je mi záhadou, proč jsme zde dosud nepotkali jeho. Zahlédl jsem ho totiž, jak se vydává stejným směrem. Možná někde vyčkává, dokud neodejdu.“

„Neobtěžovalo by vás příliš, kdybyste mne doprovodil domů?“ znepokojeně jej požádala Emma. „Byla bych vám za to velmi zavázána.“

Pan Bridge ochotně souhlasil, a když přivolali Žanetu, vydali se zpět k městu.

U kamenných schůdků dotyčného potkali. Zjevně je sledoval, a i když na něm bylo vidět zklamání, s úklonou k nim přistoupil, podmanivě se usmál a podal Emmě ruku, aby jí pomohl po schůdcích. Pan Bridge vesele poznamenal, že se obává, že doktor je už příliš starý na to, dvořit se dámám, a že by se nemohl divit, kdyby jeho úlohu brzy převzal ně-

kdo mladší a obratnější. Oslovený však jako by nechtěl pustit ruku, již svíral. Vzal ji do svého rámě a očividně považoval za správné, Emmu podpírat a vést. Jindy by tomu sotva věnovala pozornost, ale v uších jí stále znělo varování pana Bridge, které jí říkalo, aby tomu učinila přítrž. Rezolutně stáhla ruku zpět, otočila se směrem ke schodům a dotázala se staršího z džentlmenů, zda nepotřebuje nějak pomoci. Pan Morgan se na ni nechápavě zadíval, jako kdyby se ptal, proč jeho péči odmítá. Jejich pohledy se však nestřetly a on se musel spokojit s tím, že tiše půjde po jejím boku.

„Rád bych si s vámi promluvil,“ slečno Watsonová,“ řekl náhle tlumeným hlasem, jako by jej neměl jejich společník slyšet.

„Prosím, poslouchám vás,“ odvětila Emma a otočila se k němu.

„Týká se to jisté vaší záležitosti,“ podotkl váhavě a pohlédl na pana Bridge. „Nevím, zda vám nebude nepříjemné, když bude našemu rozhovoru přítomen někdo třetí.“

„Jedná-li se o mou dohodu s lady Fanny,“ zněla Emmi-na hlasitá odpověď, „právě jsem o ní s panem Bridgem hovořila, a může se tudíž nyní k celé záležitosti vyjadřovat.“

„Vskutku jde o lady Fanny. A je mi líto, neobyčejně líto, že budu snad příčinou vašeho zklamání, ale obávám se, že vaše – troufám si říci *naše* – vyhlídky do budoucna jsou v tom ohledu zcela zmařeny.“

„Vím o tom, pane Morgane,“ odvětila Emma klidně. „Dozvěděla jsem se to z listu z dnešního rána, a vaše zpráva mne tedy nijak nepřekvapuje. Jsem vám vděčná za snahu, kterou jste v mé věci projevils, ale jsem zároveň docela ráda, že se věci nakonec mají právě tak, jak se mají.“

„Docela ráda?!“ zvolal a upřel na ni svůj pohled. „To nemůžete myslet vážně! Možná pro vás nic neznamená, přijít o takovou šanci. Cožpak vás ale neděsí, proč se tak stalo?!“

„Lady Allstonová žádný důvod neuvedla,“ podotkla Emma a dodala, že si zřejmě vše rozmyslela, na což má nepochybně plné právo.

Pan Morgan na ni vrhl pohled, jako by viděl do nejskrytějších hlubin její duše.

„Je mi líto,“ pronesl náhle, „skutečně hluboce líto, že jste se mým přičiněním dostala do této frapantní situace. Nebýt mne, nebyla byste jistě takto odmítnuta. Jsem opravdu pobouřen!“

„Neberte si to tak k srdci,“ opáčila Emma veseleji, než jak to skutečně cítila. „Co jiného může mladá žena v mé situaci čekat? Odmítnutí nás koneckonců učí pokoře.“

„Když tedy myslíte, že vám bylo takového ponaučení třeba... Kéž by to jen nebylo z takových důvodů!“ poznamenal a náhle se zarazil.

„Jakých důvodů?“ dotázala se Emma. „Už jsem říkala, že o ničem nevím.“

„Jestli opravdu nevíte nic o pohnutkách lady Fanny, pak byste mne raději neměla nutit, abych vám je prozradil. Nemyslete si však ani v nejmenším, že bych těm tvrzením nějak věřil. Určitě měla naprosto mylné informace.“

„Byla bych vám velmi vděčná, kdybyste byl konkrétnější,“ požádala ho Emma nepokrytě. „Připouštíte, že znáte její důvody, a já trvám na tom, abyste mne s nimi také seznámil.“

„Nerad bych vás ranil, drahá slečno Emmo.“

„Pak jste to tedy neměl celé zmiňovat. Nedivte se, když se teď domnívám, že mám právo ty její tajemné pohnutky také poznat.“

Vzal svou náprsní tašku a vytáhl z ní vzkaz, který jí vložil do rukou se slovy:

„Pakliže vás to pohorší či urazí, není to *má* vina.“

Emma otevřela krátký vzkaz, který lady Fanny napsala doktoru Morganovi a v němž stálo, že se jí donesly jisté kompromitující zprávy o jím zmiňované mladé dámě, a že tedy nemůže jinak, než přerušit s tou osobou veškeré další styky. Emmě se rozhořely tváře, když četla ty řádky, ale neřekla ani slovo. Tiše list opět složila a vrátila jej panu Morganovi. Napjatě ji sledoval, a když si dopis bral zpět, jeho prsty na chvíli spočinuly na jejích. Naklonil se k ní a zašeptal:

„Ani nevíte, jak mne rmoutí, že vám působím takovou bolest.“

„Nakonec je asi dobře, že to vím,“ odvětila velmi klidně, načež se na chvíli rozhostilo ticho, během něhož došli beze slova až k zahradní brance. Než Emma vstoupila, obrátila se k pana Bridgeovi a podáváje mu ruku, tlumeně pronesla: „Jsem vám velice zavázána. Mohli bychom si ještě někdy promluvit?“

„Inu, samozřejmě. Kdykoliv budete chtít. Kdy vás mohu navštívit?“

„Ráda bych si s vámi pohovořila mezi čtyřma očima,“ odpověděla Emma.

„To lze nějak zařídit. Řekněme tedy hned zítra.“

Pak jí srdečně potřásl rukou, poplácal Žanetku po rameni a odešel v domnění, že pan Morgan učiní taktéž. V tom se ale mýlil, neboť dotýčný džentlmen se rozhodně nemínil tak rychle vzdálit. Otevřel branku, opřel se o ni a takto zde stál, dokud se Emma neotočila a nevydala se

směrem do zahrady. Pak položil svou ruku na její, zavřel za nimi branku a snažil se Emmu odvést kousek stranou, kam nebylo z domu přes lískové keře vidět.

„Pojďte, děvčátko,“ pronesl familiárním tónem, který Emmu urážel. „Jako by se tomu licoměrníkovi od nás nechtělo... Není to lehké, když o člověku kolují takové zvěsti.“

„Je snad něco, co mi musíte říct, pane Morgane?“ dotázala se Emma mrazivým tónem. „Protože vás musím důrazně požádat, abyste mne nezdržoval, pokud k tomu nemáte nějaký zásadní důvod.“

„Odpusťte – docela jsem zapomněl,“ odvětil naprosto jiným tónem než Emma. „Tu troufalost může omluvit snad jen má starost o vás.“ Stáhl svou ruku zpět, ale nadále neustupoval z cesty. „Samým rozhořčením nad pomlouvačnými jazyky jsem docela zapomněl na dobré vychování. Pochopila jste vzkaz, který jsem vám ukázal? Uvědomujete si, jaké to asi byly kompromitující zvěsti a od koho vzešly?“

„Vím pouze to, co je tom listě psáno,“ odvětila Emma. „A nejde-li o nic bezodkladně naléhavého, pak se musím ohradit proti tomu, abychom *tady a teď* probírali důvody, proč se lady Fanny rozhodla právě tak, jak se rozhodla.“

„Máte asi pravdu, ale stejně jsem nečekal, že se má nedávná varování tak brzo uskuteční. Zcela bezostyšně a škodolibě bylo zneužito našeho náhodného setkání na vycházce a vše se zřejmě doneslo až ke sluchu lady Fanny.“

„Pokud je to tak, pane Morgane,“ překonávala Emma rozhořčení, které jí vhnělo krev do tváří, a jen stěží ovládala hlas, rozechvělý emocemi, „jestliže opravdu víte, že se věci takto mají, pak je s podivem, že vám laskavost a slušnost, základní vlastnosti džentlmena, nenapoví, že by bylo

lépe neživit podobné zvěsti tím, že narušíte mé soukromí a nečekaně mě překvapíte na cestě k domovu. Důrazně vás žádám, abyste mne okamžitě nechal projít a propříště mne podobných ‚náhodných‘ setkání ušetřil.“

Jak tak stála proti němu, ztepile a vznešeně, a tvář jí planula rozhořčením, neodvážil se oponovat jí. Ustoupil stranou a s chladnou úklonou ji nechal projít za Žanetou, která mezitím cupitala směrem k domu. Díval se za ní se zoufalým výrazem, který však Emmu nijak nevzrušoval. Ani jednou se neotočila a neohlédla, nýbrž zamířila přímo k domu. Ve skutečnosti pociťovala velkou zlost a myšlenka na to, co se právě seběhlo, ji rozpalovala ještě víc. Pripadalo jí, jako by se doktor snažil přivádět ji do nejrůznějších kompromitujících situací, a nic si nepřála tolik, jako napravit svou pověst. Ve srovnání s laskavostí pana Bridge se Morganovo zdánlivé přátelství a předstíraný zájem zdály být prázdné a chabé. Teď, když našla nového spojence, dokázala se příměji postavit své nelehké situaci a byla pevně rozhodnutá, nesnažit se vyhnout jednomu zlu tím, že bude riskovat zlo jiné. Přesto se při vzpomínce na slova pana Bridge, jichž byl doktor Morgan tak žalostným důkazem, nedokázala ubránit povzdechu a znechucení.

Ráda by se s panem Bridgem poradila, co by bylo nejlépe podniknout, zároveň se však snažila vytvořit si vlastní názor a ptala se sebe sama, jak se v takové situaci co nejlépe zachovat. Nejjistější jí přišlo vyhnout se veškerým stykům s panem Morganem, a přetnout tak pomluvy, které snad časem samy zajdou na úbytě. Doufala, že s ní pan Bridge bude souhlasit. Nejraději by hned někam odjela, kdyby to bylo jen trochu možné, ale v dané chvíli jí na takový únik

zřejmě svítala pramalá naděje. Jaké by to bylo štěstí, kdyby již mohla podniknout smlouvenou návštěvu osbornského panství! Toho večera probděla na lůžku mnoho hodin. Pomýšlela na úskalí, která se jí stavěla do cesty, a spráda-la plány, jak je překonat. Jedno ji však tížilo nejvíce: nedonesla se snad některá ze zvěstí, jež o ní kolovaly, také k panu Howardovi? A kdyby ano, věřil by tomu? Utěšovala se představou, že se o ničem dosud nedoslechl. Zprávy o tom, jak se jim daří, totiž přicházely jen od slečny Osbornové, a Emma se obávala, že přátelství s panem Howardem už jednou provždy vzalo zasvé. Nedokázala říci, jak by nahlížela na doktora Morgana a jeho pozornosti, nebýt pana Howarda. Když je duchu porovnávala, vítězil s převahou vždy ten první a ona byla silně přesvědčena, že by ji nikdy nemohl zajímat muž, který by neměl všechny přednosti pana Howarda a nevěděl tak dobře jako on, co chce. Emma se nicméně stále nemohla dobrat příčiny náhlého ochladnutí jeho náklonnosti. Věrně si vybavovala spoustu drobných náznaků jeho více než běžného zájmu, které mu letmo unikly, až nakonec dospěla k závěru, že zřejmě po bližším seznámení usoudil, že je jiná, než jakou ji chtěl mít, a přehodnotil svůj názor na ni i své plány. Sotva mohla tušit, že se pan Howard v téže době trápí neustálou a vytrvalou lítostí a že se v duchu stále vrací k době jejich setkávání jako k tomu nejvzácnějšímu a nejnádhernějšímu období svého života.

Druhého dne dopoledne plnila Emma své povinnosti s těžkou hlavou a ještě těžším srdcem. Poslechla si Žanetu,

jak přeříkává abecedu, chvíli jí četla a pak zašila, co bylo třeba. Na práci se nedokázala soustředit déle než pět minut. Během dopoledne poslali ze salonu pro Žanetu, a tak Emma na chvíli ulehla. Právě když zavírala znavené oči, vrátilo se děvčátko nadšeně se zprávou, jež Emmu probírala z dřímot, a sice že je navštívil pan Bridge s tím, zda si ona nechce prohlédnout jeho zahradu. Už prý čeká dole, aby je doprovodil k sobě domů.

Pan Bridge, pamětliv svého slibu, totiž zašel za paní Watsonovou a svěřil jí, že včera viděl její dcerku sbírat květiny a že by byl velmi rád, kdyby si přišla prohlédnout jeho violky a anemonky. Paní Watsonovou potěšil ten zájem, který spatřovala v každé pozornosti vůči svému dítěti, a velmi ochotně souhlasila. Emma se tak nyní musela vzbudit, aby mohla doprovodit svou malou svěřenkyni.

Sebemenší úsilí ji ale tak zmáhalo, že ani laskavost pana Bridge a jeho zájem o ni jí v dané situaci nedodávaly dostatek sil. Starý vlídný pán si jejího mátožného stavu a ztěžklých víček záhy všiml. Zároveň byl však natolik rozumný, aby věděl, jak málo soucitu by pro její utrpení zřejmě projevila její švagrová, a vyčkal se svým komentářem, dokud nebyli mimo dům. Promluvil s ní teprve, když je bezpečně skryly křoviny, obklopující faru. Pak ji vzal přátelsky za ruku a s poněkud smutným úsměvem řekl:

„Je mi líto, drahé děvče, že se tak trápíte kvůli tomu, co jste se včera dozvěděla. Berete si to asi k srdci více, než si ta věc zaslouhuje.“

„Připouštím, že jsem o tom hodně přemýšlela,“ odvětila Emma. „Ještě více však o tom, co mi doktor Morgan sdělil včera po vašem odchodu. Má skleslost ale jistě není nijak